

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOCENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY

VECHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok — — 4 koruny — hal.
 Na pol roka — — 2 „ — „
 Na štvrt roka — — 1 „ — „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
 Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ:
 JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
 Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 Sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
 ohlasy a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stípcov
 nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Socialdemokracia v pravom svetle.

Neraz sme už písali ak nebezpečné zásady roztrusujú socialdemokrati medzi ľudom, aj to sme vždy dokázali že niektoré jejích zásady na oko síce pekne znejú, v živote ale nedajú sa previesť; skutočnosť zodpovedne nezameškali sme upozorniť obecnosť na to, že vodcovia socialdemokracie sú vôbec ľudia neučení, ktorí o vedomosť ani pochopu nemajú a len na tom pracujú aby ľud čím viacej zdierali, z robotníctva bohatli a viedli život pánsky. Kresťanský ľud zaiste nahliada už všetko toto, bo «vodcovia» socialdemokracie veľmi sa ponosujú, že sa hrozne šíri «klerikalizmus» a že socialdemokracia po vidiekoch s každým dňom upáda. Hrozne sa žalovali socialdemokratickí vodcovia zvlášte v jejích krajinskom kongresse, aký cez svätodušné sviatky vydržovali v hlavnom meste. Na základe aj výjavov tohoto kongressu pokúsime sa socialdemokraciu v jej pravom svetle predstaviť kresťanskému ľudu.

Socialdemokratickí vodcovia sami vyznali na jejích krajinskom kongresse, že ich ľud vo veľkých hufoch opúšťa. Tomu na príčine je vraj «klerikalizmus», totižto Katolícka Endová Jednota. Preto židovskí vodcovia socialdemokracie a jejích národnarskí spojenci, neustále napádajú katolícku Jednotu v ktorej spatrujú ten nenávidený «klerikalizmus». Je pravda, že už mnoho ľudu opustilo socialdemokraciu, predca ale židovskí vodcovia socialdemokracie aj v predošlom roku 542 tisíc korún dostali od kresťanských robotníkov. Nejedon katolík škrábe sa za uchom,

keď ako členevský popiatok za osožné spisy poslať má katolíckej Jednote ročite len jednu korunu, židovským kriklúnom ale statisíce platia lahkomyseľne katolícku robotníci.

Ak hrozne summy platia jednotlivé odborné organizácie do pokladnice socialdemokratickej strany vidat' z nasledujúceho výkazu, dľa ktorého poslaly stredistu: odborná organizácia stolárov 2693 korún, obovníci 2600, robotníci strojových fabrik 1666, kníhtlačiar 6250, kníh väzači 910, krajčiri 1088, furmanskí robotníci 1576 korun. Z vidieckych organizácií poslaly najviacej stredistu organizácie v mestách: Arad, Brassó, Debreczen, Nagyikinda, Pécs, Pozsony, Szeged, Versecz, v obciach Kispest, Újpest a Erzsébetfalva.

Najväčšie dôchodky majú socialdemokratickí vodcovia z jejích novin. Vydávajú všeliakých novin deväťštyridsať. Jedny sú zkazonosnejšie ako druhé, donášajú ale socialdemokratickým vodcom ročitého osohu 362,000 korún. Oproti tomuto vidíme, že i najzámožnejší katolíci, len po dlhom nahovárani odhodlajú sa predplatiť v čisto katolíckom duchu písané noviny; na všeliaké čarbaniny nedoučených židákov a v týchto službe stojacich národnarských novinárov, lahkomyseľne vyhadzujú jejích peniaze. Zabívajú pritom, že kto bezbožné noviny akéhokolvek druhu podporuje ťažko prehrešuje su proti Bohu, svojej viere, proti svojmu rodu a proti najväznejším záujmom svojím.

Že socialdemokracia upáda a klesá v Uhorsku to dokazujú tie trpké žaloby aké v krajinskom kongresse proti socialdemokratickým vodcom zdvihali vyslani zastupitelia jednotlivých

organizácii. Ostro vystúpili proti vodcom strany že nepracujú, lež jednostajne vyládzajú v kaviarnach. Židovským vodcom vyhazovali na oči, že sú už veľkí páni a sotva sa do reči púšťajú s ubohým robotníkom. Tieto ponosy ozývajú sa zo všetkých strán zvlášte od tých čias, čo socialdemokratickí vodcovia dostali sa do mestných úradov. Najviacej napádali Augustina **Pelczédéra**, ktorý zahodil hoblík a pilku a stal sa najvzteknejším agitátorom a búri zvlášte proti katolíckej cirkve. Tomuto kriklúnovi s veľkým pohoršením predhazovali v kongresse, že ako iní pešťianski páni na polovačky chodi po vidieku, že rozpoloženie sveta a postavenie robotníkov líči najhroznejšími farbami, on ale žije si pri tom ako volaaký magnáš. Pohoršení sudruhovia kongressu Augustina Pelczédéra preto aj zhodili z vodcovstva socialdemokratickej strany.

Ako socialdemokracia v pravom svetle jej vyzerá, to i z toho vidieť, že v krajinskom kongresse, za prítomnosti vodcov, nespokojní sudruhovia dokázali, že socialdemokratická strana, ktorá sa jednostajne s tým vystatuje že je sriadená na skutočne demokratickom základe a že bojuje jedine «za neobmedzené panovanie ľudu», že táto socialdemokratická strana neni sriadená na demokratickom základe, bo v organizácii jej nachodia sa predstavení, vodcovia, ktorí druhým rozkazujú a dľa ľubovôle s nimi nakladajú a sú ako panovníci nad celým pohybom socialdemokratickým. Ostrými slovami vystúpili v kongresse proti hroznému terorizmu aký prevádzajú vodcovia a jejich náhončí proti súdruhom, keď že sa vo všetkom nepodrobujú jejich vôli.

Že sa socialdemokratické odhorne organizácie rozpadajú uznali v kongresse tak vodcovia ako sudruhovia. Vodcovia pravda udávali, že je tomu na príčine zčiasťky neprajné rozpoloženie hospodarské, zčiasťky nespravodlivé pokračovanie vrchnosti a vlády. Nuž toto židovským vodcom socialdemokratov nikto neverí. Vrchnosti pravda z naloženia ministra vnútra musely mnohé miestne organizácie socialdemokratov rozpustiť a rozohnať a to ; reto bo, v nich ako sa im to dokázalo, búrili robotníkov ku vražde, uličným demonstráciam, bo v nich kradli, sprevádzali šudierstva, s peňazmi robotníkov neverne šafáрили, robotníkov hnali do štrajkov a ohrožovali osobnú bezpečnosť. Z podobných príčin prinútené

boly vrchnosti rozohnať asi 500 miestnych organizácii, niekoľko sto takýchto spolkov zatvorili sami robotníci, ponevác sa presvedčili že oni nie k tomu byly utvorené, aby zastávaly a podporovaly záujmy robotníctva, lež aby slúžily osobným cieľom nenasýtených vodcov socialdemokratických. Ako títo socialdemokratickí vodcovia videli, že to s odbornými organizáciami veľmi zle stojí alebo niako neide, dali sa utvoriť slobodné voľné organizácie. Medzi týmito organizáciami je len ten jeden rozdiel, že v slobodných organizáciach je menšia kontrola, tam teda židovskí vodcovia ešte viacej obkrádať a šudif môžu robotníctvo. Aj na tú myšlienku prišli ešte socialdemokratickí vodcovia, že robotníkov, ktorí sa ani k odbornej ani k slobodnej organizácii neprihlasia sdrúžia v osobitnú organizáciu. Ktorý robotník by bol na tolko hlúpy že by sa prihlásil ku viacej organizáciám, toho potom dvojnásobne alebo trojnásobne oderú ti milí židovskí vodcovia socialdemokracie.

Keď už socialdemokratickí vodcovia videli, že to s celou socialdemokraciou nie najlepšie stojí, k upevneniu jej predložili kongressu nasledujúce dva návrhy: 1. Socialdemokracii treba ziskať malých hospodárov po dedinách. 2. Boj proti kresťanstvu treba vypovedať po všetkých stranách. Prvý návrh predostrel socialdemokratický vodca Zigmund **Kunfi**, druhý ale Dezider **Bokányi**.

Vedia socialdemokratickí vodcovia, že inteligencia a vzdelanejšie obyvateľstvo v mestách nesadnú im na lep aj o tom sa presvedčujú čo deň tým viacej, že remeselníci a mestski delníci odvracajú sa od nich, aby teda jejich nekdy veľký tábor nepozostával konečne len z viac menej hladných vodcov, odhodlali sa, že sa vyruťia na dediny, aby ku socialdemokracii naviedli malých hospodárov a hospodarských robotníkov. Židovskí socialdemokratickí vodcovia sú ale na tolko prešibaní, že nie sami osobne budu po dedinách chodiť, lež pošlú ta svojich zaslepených «elvtáršov» kresťanských robotníkov ktorí po krčmách majú rozširovať bludy socialdemokratické a predávať jejich noviny.

Socialdemokracia ale a dedína sú ako oheň a voda. Socialdemokracia vyzdvihnúť chce každý privatný majetok, zničiť náboženstvo; socialdemokracia učí: netreba manželstva ani sobášov, slobodná láska je blaženosť ľudí, keď sa mužovi

žena zhnusi vezne si druhú, toiste urobi i žena keď není s mužom spokojná, deti nech vychováva štát. To ohlasuje socialdemokracia! Uči ona ale ešte aj to: hospodárom treba pobrať domy, role, vinice, lúky, hory a čokoľvek majú. Všetko nech patri štátu, ktorý sa má o každého starať. Ja bych ale rád videl takeho, už či malého, či veľkého hospodára, ktorý by prívovil k tomu aby mu kto vzal jeho dom, role, vinicu, lúku, horu, ktoré on alebo zdedil od svojích predkov alebo si za drahé peňaze kúpil. Toto ale chú socialdemokrati! S týmto zlostným úmyslom rozširovať idú jejích nebezpečné zásady teraz už aj po dedinách. Veď nech len idú, presvedčení sme, že sa na nich vyplní to, čo francúzsky socialdemokratický vodca menom Guesde nedávno povedal: **Keď my socialdemokrati uprimne povieme v dedine čo zamýšľame s malými hospodármi, osem millionov sedliakov zdvihne na nás kosy.**

Z tohoto presvedčí sa každý, že malí hospodári, rolníci, hospodárski robotníci, jedným slovom dediny nemajú väčších nepriateľov ako sú socialdemokrati a tí čo socialdemokratov pod všeliakými lživými heslami podporujú a jejích bezbožné zásady v novinách rozširujú. Mili roďáci, potkanov do sypky, mole do kožucha tch-ora do kurina, vlka do ovčínca nikdy nepúšťajte. Von z dediny s každým socialdemokratom ako sa tam octne, už či na bicikli alebo po železnici. Jestli socialdemokratický agitátor s dobrým nechce opustiť dedinu, treba ho oznámiť vrchnosti, nech ho tá postrkom pošle na chotár. Miestni správcovia a vodcovia skupením katolíckej Jednoty nech si to na každý pád za prisnu povinnosť pokladajú, aby to bezodkladne na vedomie dali Stredišťu, keby v jejích obci opovážil sa kto rozširovať socialdemokraciu.

Socialdemokrati nie len o domy, role a všetky pozemské majetky chcejú priviesť ľud dedinský, lež všemožným spôsobom na tom pracujú, aby ho pozbavili tých najväčších pokladov, totižto viery a náboženstva. Socialdemokrati hovoria síce, že oni bojujú len proti «klerikalizmu». Pod «klerikalizmom» ale rozumejú naše sväté náboženstvo a rímsko katolícku cirkev. Bokányi povedal v kongresse, že katolícku cirkev hmotne treba zničiť, odobrať jej všetky majetky a zo štátnych a obecných peňazi ani ko-

stoly ani školy jej neslobodno podporovať. Socialdemokratický kongres uzavrel aj to, že každá matka v srdciach svojích deti utlačíť má každý cit nábožnosti a mravnosti. Konečne ešte aj to uzavreli: aby vyučovanie náboženstva zakázané bolo vo všetkých školách. Takto vyzerá socialdemokracia v pravom jej svetle. **Nie len kňazov chcú vykoreniť socialdemokrati, lež v prvom rade naše sväté náboženstvo.**

Preto aj žiadon veriaci katolík, poriadny a statočný hospodár, svedomitý občan a otec nemôže byť socialdemokratom. V ktorejkoľvek dedine by sa zjavil socialdemokratický burič: von, s ním až do tretieho chotára.

Dedinské mliečarne.

Len asi dvanásť rokov je tomu čo malí hospodári začali sa v jednotlivých obciach sdružovať a zakladať dedinské mliečarne. Ku tomuto viedol ich ten cieľ, aby tak mlieko ako aj doroby z mlieka lepšie oceníť a z rôznej lichvy väčšieho osobu dosiahnuť mohli. Už prvé roky ako po mnohých obciach utvorené byly mliečarne dokázalo sa, že tieto spolky skutočne zlaté bane sú pre každú obec v ktorej jestvujú. Ak veľké požehnanie sú mliečarne pre malých hospodárov o tom sa prítomne neideme rozpisovať a uvedeme len ten výkaz, ktorý najnovšie uverejnilo ministerstvo orby o dedinských mliečarnách a jejích účinkovaní behom roku 1908.

Dľa tohoto výkažu roku 1908. jestvovalo v krajne 558 mliečarní. Do týchto poslali malí hospodári 83.999,176 litrov mlieka. Oproti tomu roku 1907. dostaly mliečarne od malých hospodárov 84 tisíc a roku 1905. 95 tisíc litrov mlieka.

Ako z tohoto vidieť, v minulom roku dostaly mliečarne od malých hospodárov menej mlieka ako v predošlých rokoch. Príčinou toho bol veľký nedostatok potravy pre lichvu. Po mnohých stranách prinútení boli malí hospodári lichvu odpredať pre nedostatok potravy.

Zodpovedne tomu že minulého roku dostaly mliečarne od hospodárov menej mlieka mohly tiež len menej masla darobiť ako predošlé roky. Roku 1907. dorobily totiž mliečarne 2.800,328 kilogr. masla, roku 1908 ale dorobily ho len 2.439,717 kilogrammov.

Menšie doroby zapríčinujú aj menšie príjmy. Kým malí hospodári viacej mlieka posielali mliečarňam, dosiahli z toho tým väčšieho osohu. Roku 1905. vykázaly mliečarne príjmov 10 miliónov 199,029 korún. Tieto príjmy vykazovali u nás mliečarne cez viacej rokov.

Roku 1908 ale mali mliečarne príjmov už len 8.484,096 korún čo je hrozný poklesok zvlášte keď povážime že by mliečarne ohľadom na jejích veľkú hospodársku vyznamnosť, ročite aspoň 100 miliónov príjmov vykázat mali. V Damsku na príklad roku 1907. dosiaľily mliečarne 250 miliónov príjmov.

Mliečarne v najväčšom počte utvorené boli roku 1908. v stolici Baranya. V tejto stolici pracovali roku 1895 len tri mliečarne, včul ich je tam už 78. Obyvateľstvo nemeckého jazyka nahliada ak veľký osoh donášajú mliečarne malým hospodárom, z tej príčiny zakladajú si mliečarne a bohatnú pri tom s každým rokom.

V zakladaní a rozširovaní mliečarských spolkov nasledovať by malí Nemcov malí hospodári po slovenských krajoch. Pred časom sme už ukázali na to, ak osožné sú mliečarne pre každú dedinu. Neideme to z tejto príležitosti všetko uvádzať. Upomíname dnes malých hospodárov len na to, koľko času ztravia gazdine, keď každý deň sotva že svitá, pešky, na vosoch alebo po železnici ponáhľajú sa do väčších miest s mliekom, naslom a syrom. Koľko času a koľko peňazi sa pri tom premrha. Ten čas by každá gazdina osožnej mohla využívať doma okolo hospodárstva. Tie peniaze tiež čo gazdina v meste za mlieko utrží, nejedna ale na rozlíše avšeliaké talafatky premrha, mohly by sa v gazdovstve zaiste osožnej upotrebiť. V ktorej dedine je zariadená mliečaren, tam gazdiny nemusia s batohmi a krčahmi po mestách loziť. Mlieko zanesie do mliečarne v dedine, nemusí sa starať o maslo a syr, v určenom čase dostane hotové peniaze, ktoré môže obrátiť v gazdovstve na osožné veci.

Už aj vo viacej slovenských obciach zariadené sú mliečarne. Mnohé prekvitajú, daktoré zas stoja chudobnejšie. Ponevác je to ale dokázaná vec, že v ktorejkoľvek dedine zariadená je mliečaren, tam sa hmožne zdvíhajú malí hospodári, vodcovia a priatelia ľudu maju si preto zvlášte na tom dať záležať, aby dľa možnosti v

každéj dedine, kde sa nachodí rožná lichva v dostatočnom počte, zariadená bola mliešaren. Ku pozdvihnutiu hmotného postavenia ľudu použiť treba každý šlachetný prostriedok.

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Nepriateli kresťanstva a zvlášte katolíckej ľudovej Jednoty píšú že sa katolícka Jednota šíri len kde tu po najvzdialenejších krajoch medzi Slovákmi. Iní zasek, ako to možno čítať v poslednom čísle skalických novin, píšú nasledovne: «Všade sa nachodia ľudia, ktorí sadnú na lep vlasteneckej Jednote.» Nuž čo je z tohoto pravda? Pravda je, že sa katolícka Jednota po všetkých i tých najvzdialenejších stranách medzi ľuďom slovenským šíri. Nepravda je ale, že katolíckej Jednote ľudia na lep sadajú. My nikoho na lep neapáme, to robia len národníarski vodcovia, ktorí ľud ohlopujú a duševne malomocných na lep lapajú jejích muchotrávkami. Pritomne v čas najsúrnejších polných prác nevydržiava sa toľko shromáždení ako inokedy, za to ale aj teraz pokračujeme v našom veľkom diele katolíckom, aby sme veriacich vyslobodili z pazúrov nemilosrdných jejích nepriateľov.

O rozširovaní katolíckej Jednoty predošlého týždňa podávame nasledujúcu zprávu:

Liptószentmiklós. Veľké ľudové shromaždenie vydržiavané bolo 18. júla za predsedníctva dr. Jozefa Kozsár. Dr. Pavel Dolyák a professor bohoslovía Alexander Horváth držali hlboko poučné prednášky, ktoré vo veľkom počte prítomný ľud nezvratnou pozornosťou počúval. Za členov dalo sa zapísať 127 veriacich.

Rózsahegy (stol. Liptó). Ako sme už v predošlom čísle spomenuli 18. júla v Ružomberku posvätili zástavu katolíckej ľudovej Jednoty za veľkých slávností. Krásnu zástavu shotovily mnišky bánsko-bystrické a o 4. hodine popoludni, pri donímave peknej reči posvätil ju dekan farár Martin *Pazurík*.

Po posviacke zástavy nasledovalo shromáždenie katolíckej Jednoty. Na shromáždení tomto rečnili: Martin *Hattyar* farár gombášsky, miestny správca kaplán Vincenc *Malinay* a viacej horliteľov. Miestny správca verejne vyslovil vďaky panej Marii *Schlachta*, ktorá na zástavu veľkodušne obetovala 100 korún.

Zástava ozdobená je obrazmi, z ktorých jeden predstavuje umelecky vkuse prevedený odznak katolíckej ľudovej Jednoty, druhý ale znázorňuje ten historický objav, ako sv. Štefan prvý kráľ náš apoštolský, preblahoslavený Panne Marii obetoval svätú korunu Uhorska.

Alsólápos (stol. Szepes) Obyvateľstvo obce a mnohí z okolia shromáždili sa vo veľkom počte ku porade katolíckej ľudovej Jednoty. Porada zahájená bola pápežskou hymnou, po ktorej odznení, o sebaobrane katolíkov zápalistu reč držal duchovný Franc *Kompányik*, po tom farár Franc *Klein* v dlhej uvažnej reči vysvetľoval potrebnosť podporovania katolíckel tlačie a konačne o kresťanských potravných spolkoch pri všestrannom schvalovaní rečnil dekan farár Peter *Krávecz*. Obecnosť slyšala prednášky s veľkým oduševnením a po zakončení porady oslavovalo rečníkov.

Veľké shromaždenia boli vydržiavané v obciach: **Veľejte** (stol. Zemplén), **Tiszaszászfalu** (stol. Ugocsa), **Nyirbéltek** (stol. Szabolcs), **Petneháza** (stol. Szabolcs), **Nyirgebe** (stol. Szabolcs), **Mezőhomok** (stol. Bereg), **Beregdaróc** (stol. Bereg), **Ungvár** (stol. Ung), **Csénye** (stol. Vas), **Borhalom** (stol. Bereg).

Priemysel a štátna podpora.

Štátnymi subvenciami utvorený priemysel vo všetkých krajinách veľa starostí zapríčiňuje politikom. Vo Francúzskom parlamente jednúc väčšina vyslancov odoprela povolenie novej dane kým štát čo hneď i najmenšie subvencie udeľuje. Je to skutočne aj veľmi vážna otáčka či sláť udeľovať môže subvencie z peňazí ktoré občania ako daň platia. O túto otázku zdá sa, nemnoho starajú sa u nás, bo z dani občanov veselo udeľujú subvencie práve teraz, keď štátne výdavky pomerne k výdavkom minulého roku väčšie sú už o dvašesťdesiat millionov.

Štátny sekretár obchodu necíti že je málo peňazí, rozdáva subvencie o tri zdechy. Komu ale? Veľkému priemyslu a chodu. Výhlady v budúcnosť není sú najlepšie. Úrody sú zlé, ľudia nevedia riadne platiť dane, pritom ale hojne rozdávať sa subvencie z cudzozemska dovandrovaným pred ktorými pohraničná policaj povolana je brániť krajinu.

Pri udeľovaní štátnych subvencii veľkým priemyselníkom patriční činitelia docela zabávajú na to, že pri subvenciách slobodná konkurencia celkom je nemôžná. Nedá sa totiž ani myslieť na to aby jestvujúci, ťažko odanený malý priemysel uspešne konkurroval s veľkým priemyslom, ktorý pri iných výhodách hojnú subvenciu dostáva od štátu.

Ako zachodia u nás s veľkým a malým priemyslom vídať z nasledujúceho: V krajinskom rozpočte tohoto roku ku podpore veľkého prie-

myslu ustálené je 38 millionov 600,000 korún. Ku podpore malého priemyslu v rozpočte 1908. predchádzalo 1.660,681 korún, na rok 1909. ale už len 305,350 korún, teda o 1.355,330 korún menej ako v predošlom roku. O malých priemyselníkov sa štát nestará, malých remeselníkov nepodporuje. Ako podporuje štát veľký priemysel ešte zrejmej vidno z nasledujúceho: Dve fabriky na topánky, kde pracuje spolu 450 robotníkov dostaly 196,000 korún subvevcie. Šustrov a čižmárov je v krajine 105,000. Akú subvenciu dostávajú títo od štátu? Vynimajúc malého počtu, ktorým lepšie ide, ostatní, jestli nemajú pobočného zamestnania hladujú a platia veľké porcie.

O chudobných malých remeselníkov nesfará sa štát. Veľkým priemyselníkom, fabrikantom ešte aj ponúkajú peňaze. Veď ale ten veľký priemyselník itak bohatne z mozolov robotníkov, bohatne čím viacej niči malých remeselníkov, do krajiny nejedon nedoniesol ani groša a predsa hrá veľkého pána, bo mu k tomu dopomohol štát masťou subvenciou. Toto je ale nespravodlivosť páchaná proti malému priemyslu. Táto vec musí prísť k pojednávaniu v krajinskom sneme, kedy aj malých priemyselníkov zaujmy, malých remeselníkov zmužile zastane kresťanská ľudová strana.

Nová vláda vo Francúzsku.

Falliéres predseda Francúzskej republiky vymenoval novú vládu. Clemenceau predseda predošlej vlády, ktorá skoro cez tri roky na veľkú mravnú a hmotnú škodu krajiny spravovala osudy Francúzska prinútený bol zařakovať a aj zařakoval v mene celej vlády. K označeniu tejto vlády len toľko spomenieme že ona složená bola zo samých živlov socialdemokratických a freimaurerských. O samom ministerpredsedovi Clemenceau-vi je dosť, keď len to povieme, že bol 1870 členom parížskej komunity a ako komunard účasť bral v tých nešlechtnosťach aké vtedy komunardi v Paríži prevádzali. Za času jeho ministerpredsedníctva prevedený bol zvestný zákon rozluky cirkvi od štátu. Ukutný spôsob akým Clemenceau tento zákon previedol na veky spomínať budú katolíci vo Francúzsku. Prirodená vec je nasledovne, že proti sebe pobúril katolíkov. Lež aj socialdemokrati, z jejichž milosti dostal sa do parlamentu a na ministerský stolec obrátili sa proti Clemenceau-vi, bo vo všetkom nechcel vyplniť jejich prepíate požiadovky a nadevšetko keď následkom jeho pokračovania utrpeli porážku pri veľkom štrajku aký zariadili

poštárski úradníci a zamestnane. Clemenceau i s jeho vládou musel teda padnúť pri zavdanej príležitosti.

Táto príležitosť vznikla čoskoro vo Francúzskom parlamente. Vo verejnej správe Francúzska ako vôbec známo panujú hrozné neriady. Defraudácie, klamstvá a salbíerstva sú na dennom poriadku. Podobné veľké neriady odhalené boli i v obore vojanského námorníctva. Ku vyšetrovaniu, neriadov vyslaná bola zvláštna komisia ktorá o výsledku vyšetrovania podať mala zpravu parlamentu v zasadnutí 21. júla. Minister vojanského námorníctva Picard, aby odhalené neriady v prajnom svetle predstavil osvedčil sa v tomto zasadnutí, že bár aj v námorníctve predchádzajú chyby, tie nestaly sa zlomyseľne.

Vyslanec Jourdé, predostrel na to návrh aby parlament v záležitosti vojanského námorníctva hlasoval vláde dôveru. Clemenceau totiž, koľkokrát sa mu ministerský stolec klátil dal si v parlamente vždy odhlasovať dôveru, čo potom na veľkých plakátoch oznámili po celej krajine. Clemenceau sa ešte len pred niekoľko dňami vystatoval v parlamente, že to celkom od neho závisí kedy sa zrekne vlády a že on v budúcom roku na každý pád prevede nové voľby do parlamentu. Teraz sa ale hrozne zklamal, bo pri hlasovaní dôvery 212 vyslanov hlasovalo mu nedôveru; 176 vyslanov prijalo návrh na vyslovenie dôvery. Clemenceau prepadol teda v parlamente a predsedovi republiky zadal aj hneď svoju demissiu.

Fallières predseda republiky neváhal dlho, prijal hneď demissiu Clemenceau-vú a 24. júla vymenoval novú vládu, ktorú na krátko predstavíme v nasledujúcom.

Ministerpredseda novej vlády Francúzskej volá sa *Briand*. Ako socialdemokrat dostal sa do parlamentu. Briand zostavil zákon rozluky cirkvi od štátu, on je teda pôvodcom potupenia a uponiženia katolíckej cirkvi vo Francúzsku. Ostatní ministri sú: pravosudie *Barthou*; zahraničie *Pichon*; financie *Cochery*; verejná vyučba *Doumergue*; verejné práce, pošta a telegraf *Millerand*; umenie a priemysel *Joan Dupuy*; poľné hospodárstvo *Ruau*; kolonie *Trouillot*; záležitosti delnicke a sociálne *Viviani*; torby vojanského a námornického ministra zaplnia pozdej.

Všetci títo ministri sú v prvom rade freimaureri, viacerí sú osvedčení socialdemokrati. Od takejto vlády nič dobrého nemôžu očakávať katolíci vo Francúzsku

56. Sjazd nemeckých katolíkov.

Katolíci Nemecka tohoto roku vydržiavajú už 56. Sjazd asice v Breslave hlavnom meste Prusko-Sliezka. Nemeckí katolíci vydržiavali Sjazdy v Breslave už v rokoch 1849., 1872. a 1886.

Riaditeľstvo 56. Sjazdu nemeckých katolíkov v 13 odboroch spravuje všetky záležitosti

Sjazdu považné na rečníkov, tlač, financie, prihlasy, bydlá, vystavenie miestnosti zahájenia, pochodov, slávnosti, verejnej ozdoby, sv. omši a všetkých záležitosti s týmto Sjazdom v spojení stojácich.

Sjazd začína sa 29. augusta v nedeľu so sv. omšou po čom nasleduje popoludni slávnostný pochod katolíckeho robotníctva a obznámujúci večierok. V rámci Sjazdu vydržiavajú sa štyri verejné a štyri zatvorené zasadnutia, viacej zasadnutí odborných a početné slávnosti. Prihlasy a dopisy každého druhu upraviť treba na kanceláriu riaditeľstva v Breslave (*Neue Schweidnitzerstrasse 2. I.*) Členovská karta stojí 7-50 m. a opravňuje ku všetkým zasadnutiam a iným zvyčajným výhodám Sjazdu.

POLITICKÉ CHYRY.

Čierna nevďačnosť.

Osvietený pán biskup spišský dr. Alexander Párvy, podal jeho veličenstvu prosbu aby omilostnil Černovanov, pre krušnej pamiatky krvavú vzburú odsúdených. Túto prosbu minister pravotudia už podal kabinetnej kancelarii jeho veličenstva. Ponevác ale táto prosba posial neni vybavená a odsúdení Černovania už 1. augusta malí by nastúpiť svoj trest, obranca odsúdených, ružomerský pravotár Bernát Hiller pritomne s tou prosbou obrátil sa na ministra pravosudia aby odsúdení nemuseli trest nastúpiť, kým prosba o omilostnenie na najvyššom mieste vybavená neni. Toto minister pravosudia dovolil. Každý človek nahliadne, že ku väčším, menším trestom odsúdení Černovania povdáčnosťou musia zaviazani byť osvietenému pánu biskupovi spišskému, že o jejích omilostnenie zakročil u ministra pravosudia a u jeho veličenstva kráľa. Toto každý zdravého rozumu človek nahliadne. Nie tak ale národnar-kí vodcovia. Ti čo búrili a podnecovali ľud v Černovej a okolí, čo zapríčinili celú černovskú krvavú vzburu, v oboch jejích novinách zas len buria a podnecujú ľudí, štvú veriacich proti biskupovi, nadávajú mu takým spôsobom, že jejích hmusné výrazy ani

uvádzať nemôžeme a to všetko preto, že sa tcovsky zaujal za nešťastníkov, ktorých oni sami vohnali do záhuby. Opýtajte sa tých mudrcov cudzozemska s ktorými sa tak chlúbite vo vašich posledných číslach, či to neni nevďačnosť a oni vám povedia že je to čierna nevďačnosť.

Agitácia socialdemokratov.

Privrženci samostatnej banky odhodlali sa počas letných prazdnin snemovne vyslancov, po celej krajne vydržiavať ľudové shrvmazdenia v zaujme samestatnej banky. Z týchto. ľudových shromaždení ako sa zdá nič nebude. Za príkladom bankušárov uzavreli ale aj socialdemokrati, že po celej krajne vydržiavať budú ľudové shromaždenia a také už aj predošlú nedefu usporiadali vo Vacove, kde rečnili o politickom rozpelení a o pošporovaní socialdemokratickej tlače.

Z CUDZOZEMSKA.

Vojna Španielska s Kabyľmi. V prostriedku asi severných brehov Marokka, kde Rif zvané vrchy zpušťajú sa do stredozemného mora, na strmom z mora vypinajúcom sa vrchu stojí prastará pevnina a okolo nej malé mesto zvané *Melilla*. Mesto a pevnina s úzením len asi sto holdov veľkým od XV. stoloetia, ako Ferdinand z Aragónie odňal ho Mauroom, patri podnes Španielsku. Pevnina a mesto nemajú veľkej významnosti bo je to len kolonia pre trestancov, ktorých tu prevážajú zo Španielska. Pri tomto meste vedú prítomne krutý boj Kabyľovia proti Španielsku.

Čo nového v Persku? Detronisovaný šah perský nachodí sa ešte vždy v Teherane pod ochranou Rusov. Z príslušného miesta oznamujú síce že v Persku sondlho nastane pokoj, Rusko sa ale ešte vždy mieša do persských vnútorných záležitostí a ruská vláda už aj novému šahovi požíciava desať millionov frankov aby mohol vyplatíť ministrov, poslancov a telesnú stráž.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena:

na celý rok 4 koruny,
na pol roka 2 koruny,
na štvrt roka 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám výšudané predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

BESEDNICA.

Vystrkovčania v Nitre a v Močenku.

Napísal: Ján Horváth, káplán vystrkovský.
(Pokračovanie.)

Konečne sme išli na vizitu do fary. Pán dekan sa díval: kto sa to sem valí? No aj tu sa muselo zase píť, asice priniesol to ohnivé vinko: «ducite caute.» Aj to dobre urobil, leho takí kritizanti, jako sú vystrkovčania, hneď by boli hotoví povedať:

Vinum de Mocsonok,
Fogam tóle csikorog.

Prišiel medzi nás aj pán káplán. Žarty sa vyvadzaly. Moji mladíci poznamenali, že je v Močenku veľmi veselý život. Veru je, bratku môj. Veselý káplán, veselý organista: tito vesele môžu i pochovávať!

Obsluhovala nás tam frajcimerka, ktorá sa volala Marka. O tejto nám povedali nasledujúce. Táto Marka mala znamosť s jedným šuhajom v Budapešti. Tomuto vypisovávala častejšie. Zbadala, že listy na jej pana takto byvajú adressované:

Nagyságos

Dr. Bartasy Antal esp. plébános úrnak

Mocsonok.

Ona cheela svojho miláčka vyznačiť a preto mu na list takýto titul nepísala:

Nagyságos

Dr. Kotrba István asztalos segéd úrnak

Budapest.

Na počte pozerali túto adresu: Dr. a tovaryš! Nezahlho dozvedel sa to celý Močonok, a frajcimerku ináč nevolali, jako dr. Marka.

A preto včul, jak nás obsluhovala, pýtal som sa jej: «Marka! kde je tvój doktor Števo!» Pozrela sa na mňa a veľmi sa začerveňala. Myslela si: no, už to musia vedieť i tí vystrkovčania?! Čo ale povie na to, keď to bude čítať v našom milom «Kreštane?»

Bolastným srdcom sme sa potom lúčili od našich milých močenských pánov, bo prišiel čas aby sme mysleli i na cestu zpät do Vystrkova. Ukázal som ešte mojím hosťom i kostol močenský a klaštor mnišiek, potom sme sa ponáhlali domov k mojim sestrám, aby nás nevyplatily, že od rána len blúdime, a domov nič nechodíme. Tu nás očakávaly aj tie potlčené kurence. Prišli sme domov a sadli sme si okolo stola. Odbavili sme vesele obed, mladíci spievali až sa dom triasol a ľudia sbiehali sa: či horí u tých Horváthov, leho kýho «helementa?» Detí tam bolo, ani na veselí. Ba ešte i pod stól sa popchaly decká, jako je to «sokáš» v Močenku

a len málo chybalo, že Karolko jednému chlapcovi nevykopol zub tam pod stolom, lebo u nás vo Vyrstrove sú «moresnejší» chlapi. Ludom sa veľmi ľúbili tie všelijaké maďarské a slovenské pesničky. Ale nás aj spomínajú! To si myslím, že vyrstrovčania vedia spievať, ani Česi.

Priletel ale čas, aby sme sa sobiľerali domov. Bárjak dobre sa kto, kde cíti, keď povinnosti volajú človeka vtedy s Bohom! Aj my tak. Už nás čakal nitriánsky flakrista. Táto rozlúčka najmenej hodiou trvala. Kde sú ženy, tam sa tomu nesmieme čudovať. Kým ony odovzdajú tie všelijaké «pozdravy», to trochu potrvá. Najprv som musel vypočúvať kážeň, ktorú mi sestry držaly. Zaviedli ma do zadnej izby kde ma posadili a mal som čo počúvať. «Prosíme ťa», hovorily mi, «len už dávaj si pozor na seba. Keď nás prindeš druhý raz návstiviť, buď už tlstejší!» «Ano», prislúbil som, «keď ináč nie, tak si vypchám brucho s vankúšom abych ho mal väčšie.» «A zgazduj si volačo», hovorila mi staršia sestra, «aby si nemusel bez groša ísť na faru.» «O to sa neboj», tešil som ju, «veď banku máme vedľa fary, naproti fary, tam dostanem do gazdovstva.» Ale moje slová sa im nelúbily; že ja len vždy žartujem. «Či mám dosť šiať?» Oj dosť! A čo nepotrebujem dám cigáňom. Potom prišiel rad: «dám pozdravovať.» «Dobre», odpovedal som, «však odovzdám.» Ale ja to veru tak robievam, že to neodovzdám. Inokedy zas aj tým odovzdávam pozdravenie, ktorým sa ani neposielalo. Však to nekoštuje peniaze. «Čo by sme mohli do daru poslať pánu dekanovi, tvojmu princípálovi?» pytala sa mladšia sestra. «Čo? Nišť!» odpovedal som. «Máme dobrý lekvar šipkový, pošleme mu ho, ale za jednu galetu.» «A ja to mám so sebou vláčiť? To neurobím. «Veď by ti dobré boly palačinky s takýmto lekvárom, veď ty ľúbiš palačinky», hovorila sestra. To mala pravdu. Zbadala domáca pani gazdina, že palačinky mi lepšie šmakujú, jako šulance, teda každý piatok už sa usmievaly palačintly na stole, a zpočiatku som zedol aj dvanásť, včul už len šesť palačiniiek ziem, lebo mnoho: aj z dobrého zaškodí. Tak som aj ja pochodil. Kdekoľvek ma zavolali na traktu, tam musely byť aj palačinky. Priam tak som pochodil ako jedon už nebohý pán biskup, ktorý chodil po birmôvkách. Páni farári sa dozvedeli, že pán biskup ľúbi špenot; teda kde prišiel na obed všade bol špenot.

Konečne až hlavou krútil nad tolkým špenotom. Mne sa tiež tak stalo s mojimi palačinkami. Preto som nechcel vziať ten lekvar so sebou, aby sa nevypekalo tolko palačiniiek. «Predsa musíš vziať volačo. Vezmi kisňu vajec», radily mi sestry. «No ešte čo? Aby sa mi tak stalo ako keď ste ich po počte poslaly; neprišly vajcia, lež škvarenina.»

«Teda vreco orechov musíš vziať.» No, dobre. Aspon, keď budeme hladní, na ceste si zajieme. Konferencia bola takto zakončená a návrh bol prijatý. Včul sa dostavil regiment detí, ruky boskávať strýčkovi. Staršia sestra ma devať detí a mladšia peť: hodný počet a

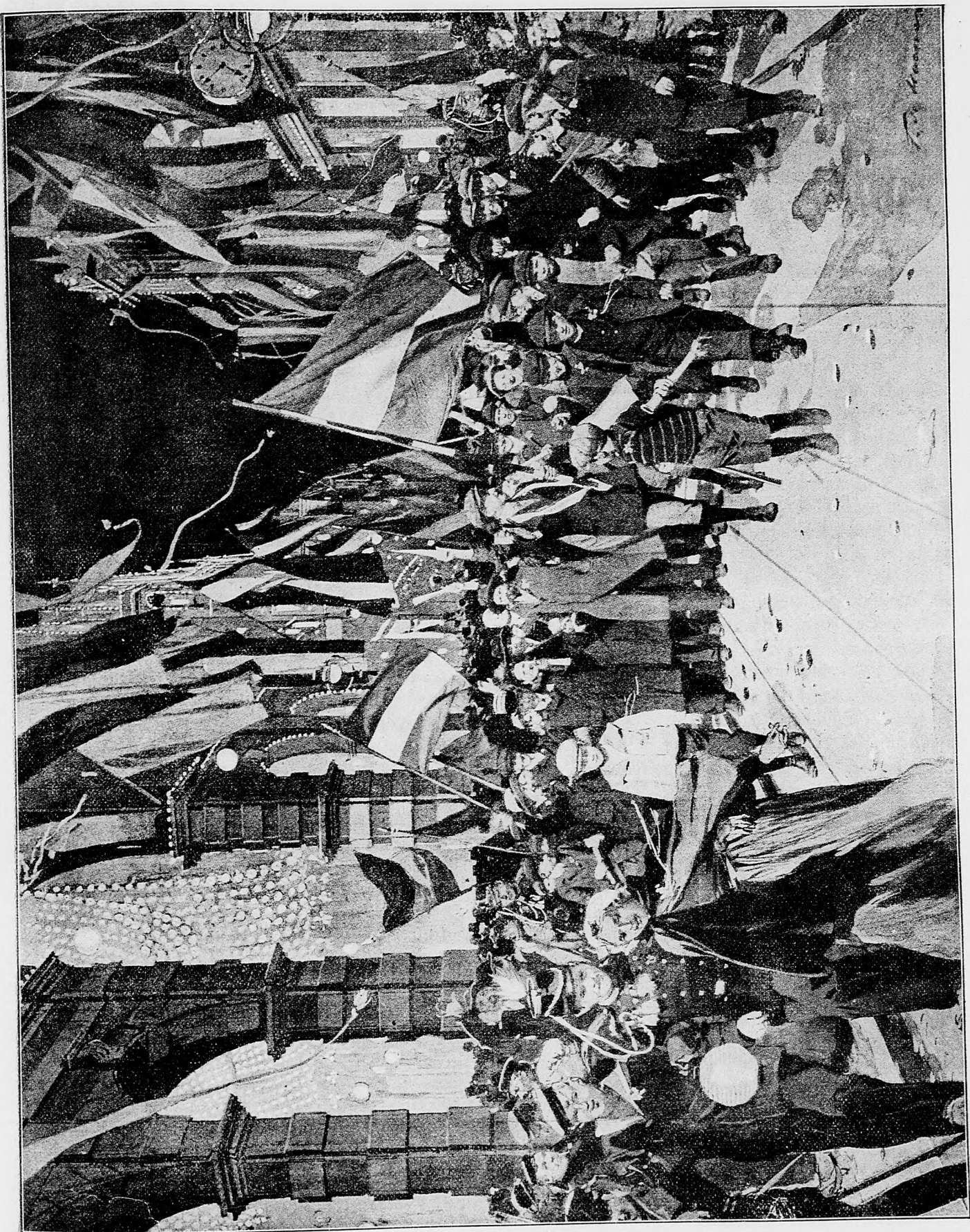
hojné požehnanie. No, ale už som len pretrpel túto tortúru. Prišiel sa aj náš dvoran Jóži Lánčošov odobrať odomňa. Ten sa mi veľmi ľúbil lebo sa bál mi «tykať» ale aj «onikať.» Jako sa teda vyprával so mnou? «Už sa ide domov do Vyrstrove?» pytal sa on; chcel on totižto povedať, že či ja idem už domov. «Ano, idem.» «A jak sa tam cíti jedon kaplán?» «Ja dobre», odvetil som, «ale jako druhy, to neviem.» «Šťastlivú cestu vintšujem, aby sa dajaká nehoda nestala.» «Ďakujem», odpovedal som, usmievajúc sa, že tak obchádza to «ty» a «oni.» To bola diplomatičná reč.

Konečne sme sadli na koč a hajda! do Nitry! Sestričky si trochu poplakaly za mnou, mne ale, až keď sme boli von z Močenku, bolo tak teskno, tak ma srdce bolelo . . . Bárjaká všivavá dedina môže byť to rodiško, ale predsa je ona rodné miesto a preto každý kameň, každá hruda je nám v nej milá a vzácná.

Doviezli sme sa k prajskému majeru a tam som siahol do vačku za budellárom, ale tam nič. Kde je? Veru som ho ja tuším doma zabudnul. Čo včul? Hladám, hladám, až som ho aj našiel. Tak bol zamotaný, medzi vačkovými ručníkmi, ledvá som ho mohol vymotať. Musím totižto poznamenáť, že ja so sebou nosim v každom vačku niekoľko ručníkov, tak že vtedy v dvoch kabátoch, v reverende, mal som asi do šestnásť ručníkov, lebo vždy aj nato rátam, že pár kúskov môžem stratiť po ceste, aby mi ich teda niekoľko ostalo poruke, napchám nimi moje vačky.

O štvrtej sme prišli do Nitry. O šiestej ide vlak. Čo zatiaľ? Poďme si ešte pozreť vystavu nitrianskú. Tam som si niektoré vystavené veci opisal, abych mojím vyrstrovčanom mohol «referovať», čo sme tam všetko videli. Medzi tým sa mi puklo sklíčko na mojích okuliaroch a kúsček skla mí padlo do očí. No, ešte toto som potreboval. Takáto neprijemnosť! Utekal som k pánu doktorovi: Piringerovi. Doma bol. Zaklopal som mu na dvere: «Volno», znela odpoveď. Vstúpil som núter a pánu doktorovi sa zamračilo čelo, lebo si myslel, že ho idem zas pokúšať, jako keď som bol klerikom. Tu ma bolely zuby; tu zas oči; tu sa mi začerveňal nos od potvorskeho vimerlika a so všetkým k pánu doktorovi. Tieto veci mu prišly iste aj včul do rozumu. Prezrel mi oko, ale nišť tam nenašiel. A vskutku! ani ma už nerezelo v oku. Muselo sa veľmi nalakať pána doktora. «Čo som dlžen pán doktor?» «Nišť», odpovedal on. «Dobre», myslel som si. Mal som ešte jedon dukát, ten som mu chcel dať za vizitu, ale keď to nechcel, vložil som ho nazpät do vačku. Vedel on, že vyrstrovský kaplán nenosí so sebou banku. Daj pán Boh svetu mnoho takýchto doktorov, jako je pán Piringer!

Vyjdúc od pána doktora von, už ma čakali moji mladíci; každý držal v hrsti pakel «Čo je to?» «Pamiatku nesieme naším domácim z vystavy.» A to boly varečky, ližice drevenné. Aj ja som nakúpil celé tucty varečiek. Takto vychystaní kráčali sme na štacion. S Bohom! Nitra, milá Nitra! Na štacione sme si za-

Osvetlenie sídelného mesta Haag.

pili toho nitriánskeho piva, lebo v takej ceste musí si človek hrtáň pomastiť.

Vysadli sme na mašinu a aj vreco orechov sme tam vyteperili. Cestoval s nami jeden pán z Prievidze a dal sa do vyprávky s mojimi mladíkmi. Vypytoval sa ich: kde boli? čo robili? ako sa zabávali a čo v tom vreci nesú? «Z výstavy nesieme naším domácim všeliaké veci.»

No, ale keď sme v Bošanoch presedali, tam vyšlo šidlo z vreca. Vreco sa rozviazalo a orechy vyhrklý von. Mój milý Prievidžan len pozeral, že či aj orechy bolý vystavené?!

Z Bošián sme cestovali s jedným panom. Jako som ho pozdravil, už som sa aj smial. On sa mne pohrozil hovoriac: «Už ten vystrkovský kaplán zas na volákom huncútsve špekuluje.» «Ale čoby», povedal som, len mi prišla na um tá nešťastlivá knedla.» Na to sa už aj on zasmial. Musím tu spomenúť, že tohoto pána zavolať ráz mój pán principál na obed. Na konci obeda bolý aj slivkové knedle. Nebolý ony veľké, lež také, že človek mohol z ných bez všetkého nebezpečenstva jednu hodiť do úst. To učinil i hore spomenutý pán. Ale knedla musela byť znútra veľmi vreľá, prehadzoval ju z boka na bok, až mu slzy išly z očí. Keď to ďalej nemohol vydržať, chmatol knedlu do hrsti a bác ňou do okna!

Vyletela von oknom kade išiel práve jeden cigán, ktorému skoro nos odrazila. Toto mi prišlo do rozumu, keď som tohoto pána uzrel. Spomínal to i on, že od toho času celé knedle nehádzajú do úst.

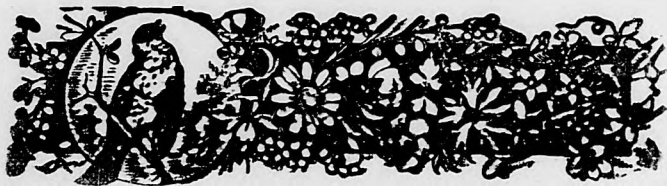
Takto sme dojachali šťastlivo domov: do Vystrkova. Na stanici nás očakávali údovia spolkoví a bez konca kraja sa nás vypitovali, jaká bola tá vystava. Do dvadnásť hodiny mali sme im čo vyprávať.

Každa vec má jeden koniec. Len vystrkovská hurka má dva konce. Aj ja už urobím koniec vyprávky nášeho výletu a prajem ti milý čitateľu, že jestli chceš dobrý výlet urobiť do Nitry alebo do Močenku, povolaj mňa, kaplána vystrkovského a mojích tovaryšov a na tvoje útraty taký výborný výlet urobíme, že sa bude nad tým čudovať celý široký svet a opíšeme to zas v našom milom «Krešťana», aby ľudia videj, že vystrkovčania nečupia len doma pri peci, lež chodia do sveta poučovať a vzdelávať sa!!

K našemu vyobrazeniu.

Hollandský ľud veľmi miluje svoju kráľovnu Vilhelmim. Preto ako sa jej narodilo prvé dieťa kňažna Julianna, po celej krajine odbavovali veľkolepé slavnosti. Naše vyobrazenie predstavuje nám, aké slavnosti usporiadalo z tejto príležitosti hollandské sídelné mesto Haag.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Krešťan-a»!**

CHYRNIK.

Zadušná sv. omša za pápeža Leva XIII. V šiesty výročitý deň smrti pápeža Leva XIII. 20. júla v Sixtinskej kaplnke kardinál Ferrata slúžil veľkú sv. omšu na ktorej prítomní bolý pápež, kardináli a sbor diplomatický.

Požiar v Likavke (stol. Liptovská). Dňa 22. júla popoludní o piatej hodine, práve keď temer všetok ľud bol na lúkach, v jednom dome vypuknul oheň, ktorý sa tak širil, že behom jednej hodiny 48 domov a 40 stodôl a gazdovských stavísk v plameni skálo. Mnohí sa len na druhý deň dozvedeli o nešťasti a prídú domov iba popoľ našli na tom mieste, kde jejich dom a gazdovské stavania stály. Škoda sa počíta na jeden sto dvadsať tisíc korún. Polovica domov bola sice poistená ale na tak malú summu, že s tou ani potrebný materiál k novej stavbe ľud si zadovážiť nemôže.

Chýry z biskupstva košického. Gróf Ján Zichy predseda Krajinskej Jednoty Katolíckych Spolkov osvietenému pánu biskupovi košickému poslal tieto dni pozvanie ku IX. Sjazdu Katolíkov Uhorska s požiadanim o prijatie protektoritu tohoto Sjazdu v spoločnosti najdostojnejšieho sboru biskupského. Osvietený pán biskup dr. August Fischer Colbrie v peknom pripise poďakoval sa za pozvanie, prijal ochotne protektorat IX. katolíckeho Sjazdu v Segedíne a šľúbil, že v najbližšom cirkevnom obežniku Sjazd tento odporúčať bude velebnému duchovenstvu a veriacim svojho biskupstva. — V kláštore Uršuliniek 18 júla bola voľba predstavenej Kláštora. Pri voľbe tejto osvieteného pána biskupa zastupoval a predsedníctvo viedol, veľpraepošt a praelát Eduard Medveczky, zápisnicu viedol dr. gróf Hadrian Csáky notár biskupský. Pri tajnom hlasovaní za predstavenú Kláštora už po piaty raz vyvolená bola M. Viktória Lipcsey, ktorej sestry zložily hneď hold poslušnosti. — Spevokol ženskej gazdovskej školy mnišiek Uršuliniek predošlú neďelu v kostole kňazov praemonštratských prednášal pod svätou omšou staré o nové piesne cirkevné k náboženskému oduševneniu a všestrannéj pochvale početného obecnstva. — Krešťansko socialný spolok tohoročnú letnú zábavu vydržiava 8. augusta v papierovom mlyne. — Arnold Kussinszky, kňaz praemonštratsky a prior kláštora Lelesz od 15. do 17. júla duchovenstvu vicekanatského okresu Bodrogköz vydržiaval náooženské konferencie na ktorých súčasťnili sa početní duchovní.

Chýry zo Spiša. Uhorský Karpátsky Spolok dal zväčšiť turistický ochranný dom pri Felkanskom, jazere. Teraz je tam asi pre 50 osôb miesta. Utraty obnášaly okolo 25 tisíc korún. Aerár dal na to 1000 ku-

sov dreva. — V novovešskej štátnej praeparandii dňa 7-ho júla 21 mladikov dostalo učiteľské diplomy. — Minulého týždňa navštívilo naše čarokrásne Tatry 200 údov viedenského spevokolu uradnikov rakúskych štátných železníc; v Šmeksi dali i koncert. — Jura Jaloneka, robotníka parnej pily v Jordane, blízko Lehnice, pochádzajúceho z Trenčianska, v lese pri vyvážaní jedno drevo zabilo. — Michal Sztankó, kaplán z Hruština (Orava) preložený je do Felkej. — V meste Szomolnok dňa 12-ho júla robotník Karol Gašprák v opilom stave svoju vlastnú matku zastrelil. Chcel potom zastrelíť i seba samého ale to sa mu už nepodarilo. — V Podolinci sklenár Ján Jostyák zabil svoju ženu; bol veľmi rozčulený, že k ničomu nemôže prísť, lebo nešťastná žena všetko dolu gágorom pustila. — Tiež v Podolinci sa tkáč Jozef Koval obesil; aj ten bol zamilovaný do diabolskej pálenky. Hľa presmutné následky opilstva! V 35 obciach našej stolice zúri medzi ošipanými nákazlivá choroba. — Minulého mesiaca odviezli na železnici z našej stolice do iných krajov Uhorska 203 kusov rožného statku. 15 oviec, 224 ošipaných; do cudzozemska 429 kusov rožného statku a 143 ošipaných. — Náš osvietený pán biskup cieľom liečenia sa, na dlhší čas odcestoval do českých kúpeľov Karlsbad. — V Podolinci jedna krava vdovu Mariu Zabrecky rohami na tolko pokalčila že jej až črevá vyšly. — Náš osvietený pán biskup poslal na útraty Spišského Krajinského Kongressu 200 korún. — V Levoči otvoril dr. Teodor Ujfalussy (katolík) advokátsku kanceláriu. Kresťania podporujte kresťana! — Michal Lichvár, bývalý notár starovešký v 78 roku života svojho v Budapešti zomrel. — Na Hafke bol dna 16-ho júla t. j. v deň sv. Škapuliara pekný odpust, na ktorý asi z 10 dedín prišlo viac — menej pútnikov. Ku sv. spovedi pristúpilo 200 a sv. škapuliar prijalo asi 100 ľudí. Slávnostnú kázeň držal Michal Majerčák farár z Mafašoviec; jeho kázeň sa tak veľmi ľúbila ľudu, že ho prosili, aby ich aj na budúci rok prišiel poučiť a povzbudzovať. — V ten istý deň bol aj vo Fridmane odpust, kde sa asi poldruha sto ľudí spovedalo. — Naša stolica, krajinskému sväzku antialkoholických spolkov dala na podporu 100 korún. — Do Bušoviec je Jakub Láng kaplán z Felkej vymenovaný za farára. Dňa 18. júla nastalo u nás, chvála Bohu, jasné počasie akého sme už aj veľmi potrebovali.

Chýry zo Sariša. *Prešov:* Osvietený pán biskup grécko katolícky dr. Ján Vályi minulý týždeň mal zriedkavého hosťa. Navštívil ho totiž Ján *Hoban* biskup z Clevelandu v Amerike, na ktorého dobre sa rozpamätajú všetci čo kedy z našich strán v Amerike žili. Osvietený pán biskup Hoban cestuje teraz po Europe, aby sa predstavil všetkým biskupom, ktorých veriaci ako vysťahovalci sdržujú sa v jeho biskupstve. V Prešove navštívil aj bývalého apoštolského vizitátora, kanonika Ondreja Hodobayho a praepošta farára Adalberta Zaborovszkyho, ktorý ho zaviedol aj do katolíckeho kruhu Rákócziho. — Tunajší katolícky kruh Rákócziho vydržiava 1. augusta mimoriadne veľkú zábavu, za prítom-

nosti hlavných a riadnych patrónov vo vlastnej zahrade. — Majetok grécko katolíckeho biskupstva v obciach Brezovec a Kolbaszó ležiaci, odkúpil prusský statkár Fille-Winkler. — **Bardijov:** Čiastky k novému organu, ktorý na celých horných krajoch nebude mať páru, už dováža organárska firma Rieger. — **Biharó:** Hrozné nešťasti potkalo všestranne obľúbeného krajinského vyslanca Michala *Artima*. Predošlý týždeň pretrhly sa tu oblaky, následkom, čoho rozvodnil sa tunajší potok. Laurent, syn Michala Artima, ktorý v hlavnom odbavil stúdia pravotárske, chcel na druhú stranu veľkého potoka prejsť cez lavku, ktorá sa pod ním zlomila a nešťastlivý mladý človek utopil sa pred očima otca a množstva ľudu. Poteš Bože zarmúteného otca. — **Kelembér:** Štefan Takács tunajší hospodársky uradník na pánstve baróna Imricha Ghillányiho slávil tieto dni 25 ročné jubileum svojho uradovania u tobože pána. ktorý z tejto príležitosti i so svojou rodinou osobne blahoželal vernému úradníkovi. Švagor jubilanta ale Ján Frimmen farár zo Sztankohermány ku povýšeniu jubilarnej slávnosti slúžil sv. omšu. — **Sz. Anna:** Tu na hranici šarišskej a spišskej stolice 25 a 26. júla k úcte sv. Anny bol veľký odpust. 22 a 23. júla ale bol tú lichvací jarmok ku ktorému dohnali mnoho rožného statku. — **Felsőkomaróc:** Koloman Zsembery tunajší statkár a sudca kurialny pre deti tunajšej katolíckej školy složil fundáciu 400 korún. Grécko katolíckych učiteľov Jána Polívka z Felső-Vízköz a Mikuláša Bujda z Csarnó minister vyučby vyznačil povišením platu o 200 korún. — **Girált:** Jarmok ktorý sa mal vydržiavať 26. júla preložený bol na 29. — Minuleho týždňa uderil hrom do kostola v obci Bányavölgy a porúchal väžu a a nový organ. V obci Várgony zas zabil hrom dve deti a gazdovi Ondrejovi Klim zapálil dom, ktorý zhorel i s pobočnými stavami.

Demonštrácie proti židom: V rumunskom meste Turn-Severin v nedeľu 18. júla bola veľká demonštrácia proti židom. Tamojšia divadelná spoločnosť predstavila dramu «Manasse» a zväčša zo židov pozostávajúce obecnstvo cele preplnilo hľadisko. Po prvom vystupe asi 30 žiakov začalo veľký krik robiť, pískalo, nadávalo židom a spievalo rumunskú hymnu. Policia zakročila a demonštrujúcich žiakov chcela vyvieť z divadla. Ale žiaci, ktorí sa už vopred chystali ku demonštrácii, hádzali záprdky na hľadisko a začali biť policajtov, z ktorých viacerí boli ranení. Nato polícia žiakov pochytila a v predstavení sa pokračovalo. Ale po predstavení bola ešte hlučnejšia demonštrácia. Rodičia zatknutých žiakov šli totižto na políciu a žiadali, aby ich synov pustili na slobodu. Policajti nato napísali o každom žiakovi zápisnicu a potom ich všetkých povypúšťali. Shrknutý zástup zatým pod vedením žiakov pochodil ulice a opäť hlučne demonštroval proti židom. Zástup tiahol pred kaviarňu «Europa», kde sedelo niekoľko židovských rodín. Demonštranti s výkrikmi: «Preč so židmi! Nech zahynú židáci!» vnikli do kaviarne, aby tam sa nachodiacich židov ubili. Konečne policii poda-

rilo sa rozprášiť demonštrantov, ktorí potom ešte za chvíľu demonštrovali na ulici, potom sa ale rozišli.

Pamiatka katastrofy v Bileku. Posádka v Bileku na pamiatku 15 uhorských vojakov, ktorí 20. júla roku 1903. v strašnej horúčosti maširujú z Trebinje do Bileku následkom snečného úpaľu zomreli, usporiadala smútočnú slávnosť. Pochovali ich do spoločného hrobu a na hrob postavili kamenný pomník s nápisom: «Zomreli za plnenia svojej povinnosti.»

Zase cigáni. V obci Senyeháza (stol. Vas) do tamojšej sporiteľne tieto dni vlámali sa cigáni a wertheimku s 1846 korunami na ukradnutom voze odviezli. V chotáre obce utekajúcich cigánov viacerí videli, začali ich prenasledovať a ich aj dohonili, ale zbojníci streľbou nepripustili k sebe prenasledovateľov. Cigáni sekerami vylámali wertheimku a peniaze vyberúc odhodili skriňu a šli ďalej. Dĺžobné úpisy a zmenky porozsýpali. Škoda sporiteľne sa z poistenia vynahradí. Minulé dni sa u žandárov hlásil jeden cigán a prezradil bandu, ktorej členovia sú z Kolompárskej famílie v stolici Zala a zo Senyeházy idú do Nagykanizse, aby tam mníchov obkradli. Žandarmeria mníchov o zlostnom úmysle upovedomila.

Administratívny výbor stolice trencianskej minulý týždeň pod predsedníctvom župana Valera Smialovského mal zasadnutie. Na zasadnutí v prvom rade finančný radca Ludvík Jelinek podal zprávu o dani posledného mesiaca. Daň platiace obecnosť zaplatilo súhrnom 422,685 korún priamej dane. Reštancia je primerane ku lanskoročnej menšia. Kráľovský škôldozorca referoval o svojom účinkovaní predošlého mesiaca a s uznaním dal na vedomie, že výsledok výučby je všade chvalitebný. Náčelník štátneho stavebného úradu oznámil, že lejaky v predošlom mesiaci náramne veľa škody narobili v štátnych cestách, na opravenie ktorých ministerstvo obchodu obrátilo 58,000 korún. Zatým vybavili bežné záležitosti a s tým sa zasadnutie administratívneho výboru skončilo.

Smrť. Pavel Kuchár dekan-farár oravskej obce Paraszt Dubová, rodák zo Spišského Podhradia, po blahonosnom účinkovaní vo vinici Pána cez 54 rokov a príkladne nábožnom prijatí sv. sviatosti zomrel v 81 roku veku svojho. O. V. D. M. P.

Zasek tá pálenka. V obci Csincs (st. šarišská) u jedného zámožného gazdu bolo krštenie. Manželka Štefana Sekereka pila spolu s mužskými, ale po vypití viac litrov pálenky ostala odrazu zle a o krátky čas zomrela.

Daždivé časy. Z Liptova nám pišu že tam od 30. júna ustavične prší. 16. júla kde-tu padal veľký ladovec. Uroda ako je predvídané bude planá, lebo jú dažde zkažia.

Tak sa iba kazia konzumy. Ako nám z Liptova pišu, v jednom tamojšom konzume, ktorý by mal kvitnúť, sa ustavične proti knažstvu rozpráva a všeliaké osidla pletú. Robia to takí, čo najbližšie stoja ku knažstvu a len z Cirkvi katolíckej žijú. Na takých falošných

prorokov pozor a stadiaľ ich von vyhodí, lebo ti špekulujú na židovské vrecká a vrecká svoje, čoho dôkazom je lumpovanie a kartovanie jejich. V konzumoch treba takých ľudí držať, ktorí sú ku rozkvitu, ale nie k úpadku konzumov. Pozor!

Rychtár a krčma. Z Oravy od hranice polskej nám pišu, že v obci N. tamojší rychtár vždy len v krčme vysedáva. Z toho veľké pohoršenie! Najväčší pajtáš jeho je štátny učiteľ. Aké vreco taká zaplata. Ved sa poznali. Ale tam aj idú poriadky — veľké sú ľudia požiadavky.

HOSPODÁRSTVO.

Účinok krmu na jakosť masla.

Hlavným výrobkom nášho dnešného mliekarského hospodárstva je maslo, preto aj všetká naša snaha musí cieľiť k tomu, aby výrobok ten bol nakoľko možno jemným a trvanlivým. Závisí potom rôznosť masla od rozličných činiteľov: od toho, či sa múti sladká a či kyslá smotana, na akých strojoch sa to mútenie robí, aká je čistota pri výrobe masla a konečne, čo je už i starším gazdinám známo, že jakosť masla závisí vo veľkej miere tiež od krmiva. A tu teda nebude na škodu prehovoríť niečo o tomto. Istý odborník v tejto veci zistil, ktoré krmivá aký účinok majú na maslo.

Z nadobudnutej rady na základe nových zkuseností, ktoré menovaným odborníkom verejnosti sdelené boli, uvádzame tu niektoré, ktoré treba mať na mysli tomu, kto pomýšľa na výrob dobrého, trvanlivého masla:

1. Rozhodne treba sa vystríhať krmív, ktoré akýmkoľvek spôsobom vzaly zkažu; tak menovite zmrznutej repy, ako i zamrznutých zemiakov, plesnivého, silne podhlieného sena, i takejto slamy, ako i zapareného kvetu.

2. Jestli sme prinútení krmíť krmom veľmi vodnatým — ako sú výpalky — nech je použité takéto krmivo len presne určené množstvo, vedľa ktorého nech sa dostane dojniciam vždy pri krmení na 500 kg. živej váhy aspoň najmenej päť kilogrammov suchého krmu.

3. Jestli sa krmí dojnica repou, zemiakmi alebo vôbec vodnatým krmom, nech obnáša dávka práve len toľko, koľko kravy s chuťou sožerú, bo by ináče mlieko a z neho vyrobené maslo nadobudlo neprijemnej príchuť. Ku týmto krmom nech je pridané aspoň $\frac{1}{10}$ dľa váhy sečky.

4. Pri krmení výpalkami nech sa prisne na to dozera aby byly žlaby stále čisté, aby v nich nezostalo nič od predošlého krmenia, ktoré zbytky rýchlo kysnú a čerstvú dávku krmu kazia. Preto je treba žlaby po každom krmení dôkladne vyčistiť a aspoň jeden raz vápennou vodou natrieť.

5. Pri krmení zemiakmi nech je pridané tiež dľa váhy aspoň polovica sečky. Jestli je denná dávka menšia, ako 8 kgr. na 500 kgr. živej váhy, možno ich

krmiť surové; jestli sú však tie dávky väčšie, tu treba zemiaky uvariť.

6. Šrotu z bôbu, hrachu, lupiny nech sa nikdy ku krmeniu dojnic ne používajú.

7. Pri krmení pokrutinami (kuchom) všetkých sôrt treba dávku tak obmedziť, aby ona nebola nikdy väčšia, ako 1 kgr.

8. Väčšie dávky hrachoviny a jačmenej slamy účinkujú nepriaznive na jakosť masla a treba sa ich teda chrániť.

9. Z zime býva maslo, zvlášte jestli sa krmi dojníca hodne sečkou a zemiakmi tvrdé a krehké. Závide tejto sa odpomôže, pridáme-li k dennej dávke krmu $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ kgr. repkových pogáčov; krmom týmto docieli sa maslo, ktoré je lepšie a dá sa dobre roztierať.

10. Na základe zkúseností vo velikej praxi získaných, možno čo pravidlo postaviť že maslo po krmení šrotom z viky alebo hrachu, žitnými otrubami, pogáčami lanovými je tvrdé a naopak, po pogáčoch repkových, ovsenom šrote a pšeničných otrubách mäkké. Krmenie šrotom jačmenným alebo žitným, pogáčami z pozemnice olejnej a sladovým kvetom neúčinkuje niako na tvrdosť alebo mäkkosť masla.

11. Najlepším zimným krmivom pre dojnice je dobré seno a otruby a menovite pšeničné; po krmách týchto je maslo chutné. Ďalej i šrotované obilie, menovite ovos, sečka z ovsenej slamy a repkových pogáčov (ktoré treba krmiť suché) sú vhodnou krmou pre dojnice v zime.

12. Okrem dostatočného množstva dobrej, jadrovej a chutnej krme treba pamätovať i na to, aby sa dobytku dostalo tiež potrebné množstvo čistej, čerstvej, ale odstátej vody.

Cez leto je už menej starostí o krmivo pre dojnice, lebo vtedy sa najviac krmia zelenou, či už sušenou alebo sviežou krmou, tu je treba len o to starať sa, aby sa im príliš veľa sviežej krme nedávalo, aby mlieko nezredlo. Toto je najvhodnejšia doba, aby sa čím viac zelenej krme dorobilo. Gazda nech sa nespolieha len na lúky a na ďatelíniská, ale nech zaseje zelenou krmou každý pozemok, z ktorého úrodu sobral a ktorý by mu mal prielohom stáť vyše 10 týždňov. Krmné rastliny za 10 týždňov sa natolko vyvinú, že na zeleno skosené dajú výborné krmivo bez toho, žeby roľu vysilily. Ba nielen že pôdu nevysilia, lebo ony svoju výživu zväčša zo vzduchu berú, ale ju vyčistia od buriny a tá maličkosť, ktorú z pôdy vzaly, veľmi ľahko sa dá vynahradiť hnojom, ktorý sa dorobil od dobytku, dobre držaného.

Poriadok v krmení.

1. Pred každým krmením majú byť válov a jasle riadne vyčistené a čerstvá krma má sa naložiť len vtedy, keď je predošlá úplne vyžraná.

2. Čas krmenia, jako aj množstvo krme nech je prísno zachované.

3. Po krmení je dobre popriať dobytku odpočinku.

4. Sú-li kone zapotené alebo ťažkou prácou ukonané, poprajme im oddychu a až potom im dajme krme — týmto spôsobom ich zdravie nebude nikdy ohrozené.

5. Pri krmení pozorujme, ako kôň žere, lebo rôzne nemoce pri ich počiatku dajú sa poznať len špatným žraním.

6. Nepravidelné žranie môže pochádzať buď od zlej jakosti krme, od veľkej žižne, unavenia zvierata, poranenia v tlame alebo aj od zmeny zubov, ale v každom prípade má sa po príčine dokonale pátrať.

7. Najväčšia dávka sena má sa dávať večer, lebo statok má potom najviac času k prežúvaniu k tráveniu.

Kedy presádzať stromy.

Dľa viac pokusov dokázalo sa, že stromky, ktoré sa v júli presadily, nielen že sa všetky prijaly, ale ani listie s nich nepoodpadávalo, také svieže ostaly, ako by sa stromkom nič nebolo stalo. Dľa tvrdenia niektorých zahradníkov všetky stromky, či sú to ovocné alebo ozdobné, maly by sa v júli a auguste nielen presádzať, ale aj preriedovať a obrezávať, lebo júliové teplé počasie je najvhodnejšie na zacelenie rán, pri obrezávaní stromkov spôsobených. Neškodilo by niekoľko pokusov aj u nás urobiť.

DOPISY.

Námresztó (slol. oravská).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Krešťane».

Švelkou radostou v známosť dávam milým rodákom mojím čo sa udalo vo Vavrečke, malej, čistokatólickej, v úboči krásyplnej Magury ležiacej to dedinke.

Dlhé časy ponorená bola naša Magura v hmlu nevedomosti; dúmala vzdýchala a jedným okom pozerala na pekné časy minulosti, druhým ale plná úžasu a strachu skúmala smutnú prítomnosť, v ktorej orkan divej povíchrice neverou, lahostajansťou, netečnosťou vo všetkom, čo je sväté, blahonosné hrozil odrastlým stromom tak, jako aj mladistvým ešte výhonkom v sade Pánovom. Z tej jednotvárnej dumy kedy-tedy vyrušil ju zimný severák a obrátil jej myseľ aj na beznádejnú budúcnosť. Lež vtedy jakoby zalkaly hory a kedysi veselé grúne, čarokrasné stráne vánom chladnosti zachvátené zachnúrily sa nad osudom ich junáče, ktorej smrťou hrozila zaostalosť, nevedomosť, nevera, netečnosť a už aj tu svoje zásady a ľud poburajúce heslá ohlašujúca socialdemocracia.

Lež nie vždycky dul tu zimný severák; kedy-tedy zavial krásnym, romantičným jej krajom aj príjemný, vonný vetrik južný a nežne ihrajúc sa so smrečinou roznášal vzduch blahodarnými lúčmi slnca oteplený; hmla na životaschopnej Magury vrcholcoch začala sa

rozchodí, tak že jej krásne grúne už zdialša bolo vidieť; bolo počuť spev veselého vtáčka, zašelestil, žbľnkotajúc zašvitoril aj rýchly ručaj a pomaly jarná nálada zavládla celou Magurou. V tej radostnej nálade len jedon hlas bolo počuť celou prírodou: obnoviť, obnoviť. Na čo oživšími stráňami sfaby ozvenou, rozliehaly sa slová: lež čo? jako?

Netrvalo dlho. Na vrchu Gellért zastal si jedon muž držiaci prápor trojfarebný, na ktorom byly zlatými literami napísané tie slová «Katolícka Ľudová Jednota» a teplý vetrik južný nežne sa pohrával s práporom tým, roznášajúc vznešené slová na ňom napísané po celej našej milej vlasti, ku každému národu túže bydliačemu.

«Katolícka Ľudová Jednota» tie vznešené, hlbokého významu slová priniesol aj k nám teplý ten vetrik na svojich krýdelkách; i rozvažovali sme ich, lež do ich hlbokosti nemohli sme sa pohrúžiť, nemal nám ich kto rozložiť, nemal nás kto o ich vznešenosti poučiť. Dlho sme boli v neistote o účelu tejže Jednoty, bo rôžné, zlopovestné mienky kolovaly o nej. Lež 4. tohoto mesiaca zablyso aj u nás blahodarné slnce na zelené grúne a obveselilo celú prírodu. Prišli k nám o blaho ľudu starajúci sa námestovskí páni kapláni, Jozef Novotný a Viktor Grieger, aby nás s pomocou nášho, o budúcnosť ľudu tak veľmi bedliaceho pána učiteľa, Jána Snadik poučili o Katolíckej Ľudovej Jednote a aby túže u nás utvorili.

Pán kaplán, Jozef Novotný, krasnou, važnou, vzletnou rečou, mohútnym hlasom zahájil shromáždenie zkrátka vyložiac cieľ ich prichodu, potom náš oblúbený pán učiteľ, Ján Snadik, v dlhej, krasnej a jasnej prednáške poučil nás o vznešenom účele «Katolíckej Ľudovej Jednoty», ktorý je organizovanie sa katolíkov do jedného neodolatelného pevného tábora, aby vytrvale, skalopevne mohli bojovať proti útočníkom, nepriateľom našej svätej viery, proti nadutým kriklúňom, pod záštitom osvetly neveru a bezbožnosť rozsievajúcim, medzi našim dobrým ľudom. Podvrátil aj rôžné podlé nápady na «Jednotu» útočiace a vrele nám odporúčal vstúpiť do nej. Napokou pán Viktor Grieger v zápalupnej reči povzbudzoval nás, aby sme vstúpili do «Jednoty», aby sme nič nedali na sozné podlé pomluvy, lež aby sme pripiali na prsia krížik, odznak to Katolíckej Ľudovej Jednoty a sfa verní bojovníci kristovi za vieru a za vlasť až do posledného dychu bojovali,

No tie dojímavé, krásne reči neboly bez výsledku, tak veľká oduševnenosť zavládla našimi útrokami, že zaraz na mieste 66. sme sa zapísali do «Katolíckej Ľudovej Jednoty», ktorý počet sa deň po deň zväčšuje.

Už niet mhy nevedomosti na vrcholcoch čarokrasnej našej Magury, zablyso ňou slnce, ktoré blahodarnými lúčami svojimi oživilo celý kraj; ľud náš už nedumie nad krásnymi časmi minulosti; nelká nad hladnou prítomnosťou, bo prítomnosť je čisté, jasné nebo, s blahonosným slncem, ktoré nám pravú cestu ukazuje do budúcnosti, kde loď krasných nádejí našich po čistom

mori skatočnosti vidíme plávať. S úľubou dívame sa na ňu a prajeme každému bratovi drahej vlasti našej, jako, sa ešte neobznámil s tým vznešeným účelom «Katolíckej Ľudovej Jednoty», aby to bezodkladne urobil a stal sa jej verným údom a skalopevným bojovníkom.

Horumil,

verný bojovník za kresťanské zásady.

Zo starovesko-relovskej doliny (Spiš).

Všetko ku väčšej sláva božej!

Blahorody Pán Redaktor!

Doprajte mi kus miesta v týchto našich poučných novinách.

V tejto vyš spomenutej doline byly dni 5-ho a 6-ho júla veľmi radostné.

Neobyčajne pekná cirkevná slávnosť sa odbavila 5. júla v staroveskom kostole. V ten deň totiž Ján *Gürsching* novovysvätený kňaz spišský, ktorý bohoslovecké štúdia na budapešťanskej úniversite skončil, slúžil prvú omšu sv., obklúčený súc pri oltári 14 vysvätenými kňazmi. Na slávnosti bez rozdielu viery takrečeno celá obec vzala účasť aj zo susedných farností sa veriaci hufne ustanovili tak, že veľký kostol nielen až prihusto nabitý bol, ale mnohí sa ani nevsmiestili doň. Rukovodičom bol Peter *Krávecz* dekan hanušovský, kazateľom ale levočským pútnikom veľmi dobre známy Ján *Hatyár* farár v Habrovke (Orava), ako niekdajší kaplán staroveský a bývalý katechéta pána primicianta. Jeho krásna a dlhá reč veľmi dojala všetkých. Po požehnaní veriacich sa asi 70 pozvaných hosti sišlo do domu všeobecne úctených rodičov pána primicianta, kde ich skvostný obed čakal, pod ktorým viac pekných prípitkov odznelo. Pán primiciant je do Hruština (Orava) poslaný za kaplána. Daj Bože novému tvojému sluhovi hojne milosti a vytrvanlivosti, aby svoj vznešený ale ťažký úrad všehodne zastávať mohol!

Nasledujúceho dňa bola zase v Hanušovcäch veľká radosť. Volil sa tam okresný notár. Výborníci zo všetkých šesť obci: Mafašovce, Gibely, Hanušovce, Jazersko, Relov a Hági takrečeno v úplnom počte ustanovili sa ku volbo. Kandidovaní boli traja: Juro Gergelyi, Julius Kalina a Ervin Matirkó. Prví dvaja sú evanjelíci, tretí ale je katolíkom. Voličia sa držali tak, ako sa to patrí na verných údov Katolíckej Jednoty: «Vo všetkom sa za poriadných mužov katolíckých zaujímať.» Nasledujúc túto svoju mravnú povinnosť zvyolili si s veľkým oduševneným jednohlasne katolíka Ervína Matirkó podnotára notárskeho okresu okolia lubovenského, pochádzajúceho z Gňazd, trebárs sa im ten len v ostatnej chvílke, len v predvečer volby V sprievode mafašovského farára predstavil, kým ostatní dvaja kandidáti celédva týždne kortešovali. Voličia a vobec, všetci ľudia vyjmúc a snáď dvoch troch židov mali neobyčajne veľkú radosť, že sa to tak dobre vydarilo, čo by si človek ani zďaleka nebol pomyslel. Mili krajanovia sa tri krát sláva vám, že ste sa tak krásne držali, že ste ukázali svetu, že ste už povedami katolíci! Tak sa máme pri všetkých

teda aj pri stoličných a ablegátských voľbách držať a vtedy nás ani brány pekelné nepremožu!

Katolíci do jedného tábora, lebo sila je len v jednotení!

Ud katolickej Jednoty!

Rozmary a žarty.

Na jarmoku. Čo sa smeje tento židák?

— Že tak lacno kúpil tohoto koňa.

— Nuž a tento druhý, čo sa tak chlachoce?

— Nuž preto, že dobre predal toho koňa.

Vzorný sluha. Pán: Je pán barón doma?

Sluha: Čože chcete?

Pán: Prichodím k vôli dlhu...

Sluha: Odišiel večera na vidiek...

Pán: ... ktorý mám mu zaplatiť...

Sluha: ... a dneská sa zase vrátil.

Už ma má! Janko ponosoval sa neprestajne, že ho pán učiteľ prenasleduje. Raz sedi vo škole a vedľa neho kamaráti, ktorým sa tolko ráz vyponosoval. Učiteľ vyzval ho a pýtal sa:

— Križiku, koľko je polovica z piatich?

— Vidíte! — Obrátil sa Janko Križik ku kamarátom, — už ma má, ak poviem dve, to je málo, ak poviem tri, to je veľa, už ma má!

Janko Križik nedal totiž pozor na to, že pán učiteľ vysvetloval o polovičkách.

Protivy. V boersko-anglickej vojne dobrovoľne slúžili dvaja starí známi z cudzozemska. Keď sa na bojišti stretli, spýta sa jeden druhého:

— Do čerta, čo ty tu robíš?

— Nemám ani deti ani ženu a potom a milujem vojnu. Ale čo ty tu hľadáš.

— Vidiš, ja zase mám ženu a deti a ponač mi milujem pokoj, prišiel som sem.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 24. júla.

Uradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica:* tíska K 29.40—30.70, stolnobelohradská K 29.00—30.00, peštianska K 29.00—30.00, banátska K 29.00—30.00. — *Raž:* prvotriedna K 19.90—20.05, druhotriedna K 19.70 do 19.95. — *Jačmeň:* prvotriedny K 17.40—17.80, druhotriedny K 15.40—15.80. — *Proso:* K 18.00 do 20.00. — *Ovos:* prvotriedny K 20.30—20.80, druhotriedny K 19.90—20.20. — *Kukurica:* K 15.60—15.80. *Repica:* K 27.20—27.60.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	25.00	24.60	24.30	24.00	23.70	23.40	22.50
		č.	7	7½	8		
		K	20.50	17.30	8.50		

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Drobné otruby: K 6.50, hrubé K 6.50.

Strova: fazuľa obyčajná biela K 21.50—22.50, fazuľa strakavá K 15.50—16.00. — **Hraček:** nelúpaný, čistý K 28.00—33.00, lúpaný K 24.00—51.00. — **Šošovica:** čistá K 30.00—50.00. — **Konopné semä:** K 18.00 do 19.00. — **Mak:** K 57.00—58.00. — **Rasca** (kmin): Kor. 107.00—108.—. Všetko po 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 168.00—169.00, vidiecka K 000.00—000.00.

Slanina: mestská 4-kusová K 143.00—147.00, 3-kusová K 149.00—150.00. vidiecka K ——— za 100 kilogr.

Datelinové semä: Červená datelina K 130.00—135.00, lucerna jasnozrná K 130.00—140.00 za 100 kg.

Lekvár: srbsky (z r. 1908.) K 18.50—19.25, bosenský (z r. 1908.) K 22.00—23.00 po 50 kilogr.

Slivy: (z r. 1908.) bosenské (100 kusové) K 8.50 do 9.00, (z r. 1908.) srbské (100 kusové) K 8.00—8.50 po 50 kilogrammoch.

Spiritus: Rafinovaný odanený vo veľkom 173.50 do 174.25. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 48.00—49.00.

Petrolej: Fiumánsky krištálový K 35.00, fiumánsky White-Star (***) K 29.00 za 100 kilogr.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 5.20—5.50, žlté K 6.50—6.80 za 100 kilov.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 80.00 do 80.50, kockový K 82.00—, žltý K 80.00—80.50 za 100 kilogr.

Vajcia: prima uhorské K 96—97, od Tisy K 93—94, sedmohradské K 95—98 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2.60—2.80, k vareniu K 1.60—1.90, syr 10—12 h., všetko v kilogrammoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy krmené K 1.50—1.70 kilogr.; kurence k smaženiu a k pečeniu K 2.50—3.20, sliepky na polievku K 3.30—4.30 za jeden pár.

Odkazy redakcie.

Š. P. N. B. Pekne ďakujeme a veľmi vďačne uverejníme.

I. K. Sz. Odovzdali sme patričným.

B. C. N. Rozširujte Jednotu.

**Neváhajte, keď vás hlava
bolí lež potrebujete hned**

Beretvás-pastille

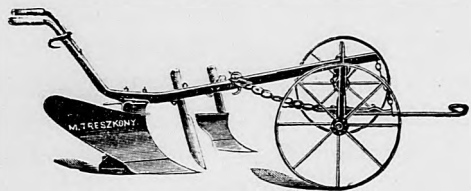
ktoré za desať minút zastavia najtuhš
migrén-hlavy bolenie. — **Cena K 1.20.**
Lekármi odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekarni!

Dorába Tomáš Beretvás, lekárník Kispest. Pri 3 škatulkách zaslanka franko..

Páni hospodári!

Netreba vám viacej hospodarske stroje z cudzini alebo od friem nám nepriateľských drabšie kupovať, lebo moje výrobky dosiahly značnej dokonálosti. — Odporúčam svoje najnovšie:

Mlát'ačky s oceľovými guľičkovými ložiskami, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné. Zentúre dla najnovších modellov. Zlepšené rajtáre. Výborné sečkovice amerického systému. Triery. Strúhadlá na burgyňu. Strotovníky na zrno. Stroje na siatie. Pluhy, brány. Stroje na rezanie kapusty. Mačkadlá na syr, borievky a na hľynu. Zelezné mangle na prádlo, decimalne váhy a stroje na lámánie stromovej kôry.

== Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franko. ==

Michal Treskoň,
fabrikant hospodarsky chstrojov v Bytči
(Nagy-Bicsese).

Lacné české perie.

5 kilo: nové tmavé driapané kor 9-60, lepsié 12 kor.
Biele mäkké, jak páper 18 kor.— 24 kor.
Biele ako snah mäkké ak páper, driapané 30 kor. 36 kor. Rozposielanie s jobierkou franco; zamenenie a nazpät prijati je pod touti výnimkou dovolenjestli sa poštové útraty vynahradia. — Benedikt Sachsel, Lobes Nr. 135 (pošta Pilsen Cechy.)

Singerové

šijáce stroje ku každému cieľu pri garancii. Zarovnak aj viborné mluviace stroje a dasky k dostaniu najlacnejšie u

Josefa Haban
mechanika

v Budapesti Almássy-tér 14.

Obrázkový cenník na žiadosť zdarma.

Pri prádle ako pri tanci
Netreba mi žiadnej sily
Schichta mydlom v každej chvíli
Na bielo perem ako snah

Schichtovho jeleň znaku mydla

zázračna intenzívna sila čistenia spočívajúca na zvláštnom spôsobe jeho dorábania z najlepších a vybraných látok.

Schichtové jeleň mydlo

šiša ruky, bielizeň. Spori pracu a unovenie a šiša zdravie. Spori penaze, čas a prácu.
30.000 K. záruka za čistotu. (4)

Rušeň!

!!! S 18 prvým. vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

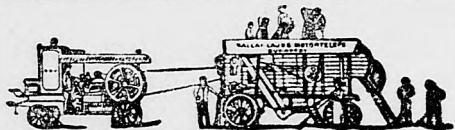
Budapest, VI., Gyár-utca 28. szám.

Odporuča najvremej Ludvika Kállai

elektrické benzinlokomobil stroje v mlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchjší a najdokonalejší mlátebný stroj orltonosti !!

Bez strojnika ľahko k vedeniu bar ktorým gazdom aj medzi domami slamou krytými.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako:

parostroje, mlyny, rajtáre, stroje k mlateniu a ku siatin adt.

Ludvika Kállai ktoré sa v našej vlasti najlepšie podavily.

Cenník s obrazmi na žiadosť zdarma a franko

Rušeň!

Pri objednavkách na naše ohlasy, prosíme odvolávat za vždy na náš časopis.

Oznamy prijíma
administracia

'Krestan'

■ ■ Budapest, ■ ■

Szentkirályi-u. 28.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacné perie na postel!

1 kg. sivé drápané 2 K, ľedšie 2 K 40 h.; polbiele 2 K 80 h.; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snah biele, drápané 6 K 40 h.; 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K.; biele fajnové 10 K.; naj-fajnejšie papierie z prs 12 K. — Pri oblednani 5 kg. franko. —

Hotové postele z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho alebo žitého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 118 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 58 cm. široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim perím 16 K.; polpapierie 20 K.; papierie 24 K. jednotlivé periny 10 K., 12 K., 14 K., 16 K. podhlavky 3 K., 3 K 50 h., 4 K. Vývoz s postovom jobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezodpovedné návrat penazi. S. Benisch v Deschenitz číslo 826. Böhmerwald. Cenníky franko zdarma.

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provouzovanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požičiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú úžernictvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, mernickými a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý postará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požičku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody poluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavatelja pozbavia sa všetkých starostí parcellovania 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštné výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaniu: 1. Pripadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhadnovenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.